

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 67. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540297522656/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

ser, de nyttigste Forslag, de viseste Raad og de gavnligste Advarsler eller ved en paa det nøyeste iagttaget Retskaffenhed i al sin øvrige Opførsel, eller ved den meest uindskrænkede Gavnildhed – Marquien af V*** rustede sig ikke allene ud med alle Satyrens skarpe Gevær, men tog endog nogle af Pasquiliens Plump-Koller til Hjælp, for paa engang at ødelegge denne sin nye Modstandere; og Folgen deraf blev at Fyrsten forviiste Marquien Landet. I en Ordre, hvori de fleste vilde have fundet Fortvivlelse, fandt denne Hærr en mægtig Trøst; nemlig den, herefter ustraffet at kunde spotte Fyrsten selv; som dog naturligt nok enten ikke hørte hans Spot, eller foragtede den. Ved de andre Hoffer, som Skjæbnen efterhaanden førte vor Marquis til, kunde det ikke gaae ham bedre; siden hans Skjode-Lyst snarere forøgedes, end formindskedes jo ældre han blev. – Kortt: han lagde sig ud med heele Verden og flygtede til Schweyztz. –

Her anlagde han nu et Batterie, hvorfra han kastede Bomber og Granater mod den heele øvrige Deel af Jord-Kloden – Som Alexander angreb han Nationer, som han neppe kjendte af Navn, og som ikke kjendte det ringeste til ham; og som Alexander fandt han endog Jorden for snever for sin Ødelegge-Lyst – Han besluttede derfor at forkynde Himmelen Krig – Han havde vel tilforn af og til streifer ind paa dens Grændser. – Thi han var i den Fald lykkeligere end Animons Son at hans lette Tropper kunde trænge derind, hvor den macedoniske Phalanx maatte staae tilbage. Men nu optaarnede han, som en anden Titan Bjerg paa Bjerg, for derfra ret at kunde beskyde og i Bund og Grund ødelægge dens stærkeste Fæstninger. – Men som man ikke meer kan tage Soelen i Skjegget overst paa runde Taarn, end neden for det paa Kjøhmager-Gade; saa kunde det, at han krøb noget høiere op end andre af Himmels Beleyrere ikke nytte ham til andet; end til at blive seet; og som han smigrede sig med beundret af flere. – Men han ønskede heller intet andet. – Thi vi igjentage det engang for alle; at han ligesaa lidet kunde kaldes en egentlig Fiende af Himmelen, Jorden og Mennisket; som Alexander kunde siges at bære noget besynderligt Had til Sacer eller Sogdianer. Begge havde kun en Hoved-Hensigt – den, at blive holdt for besynderlige Mennisker, og at blive talt om af mange med Beundring; og da der er saa mange Narre maatte denne lykkes dem temmelig – Begge havde en Bi-Hensigt – den at samle Rigdomme; og denne kunde de heller ikke vel forfeyle. Den Græske Erobrere lod sig overalt got betale for

sine Ødelæggelser; og Marquien af V*** solgte de Vaaben hvormed han angreb den beste Verden, med Fordeel til dens IndByggere; og om han maatte føre Krig med nogen blot paa honneur, saa var det med Himmelen – Dog vidste han at søge Opreysning for denne Skadde hos sine egne Allierte – Men begge havde og tilsidst det samme Vanheld – Alexander maatte af Mangel paa villige Soldater standse mit paa sine Erobringers Bane; og vende om til de Nationer, hvor han allerede havde været engang før. – Og han kunde ikke trøste sig med andet, end med at lade sig see af dem i en anden Skikkelse – Marquien af V*** gik det ikke et Haar bedre – Han havde forskudt alle sine Kugler – Han maatte behjælpe sig med, at stjele dem tilbage, som han baade havde skudt ud og soigt engang, støbe dem om i en anden Form, og saaledes bruge dem paa nye. –

Med andre Ord – Vor Marquis havde spottet saa længe og med saa mange, at han tilsidst var reent udtømmet for Materie. – Hans Tilbøylighed, at bekriige Systemer om den beste Verden forlod ham der for ikke. – Han var drevet til den Yderlighed, at han maatte vælge imellem at holde op at skrive Satyrer; eller at koge dem op paa nye, som han eller andre havde skrevet før. – Og han valgte det sidste – Men disse turde dog kun lade sig see under en anden Form. – En eller anden nye Tilsætning, som kunde gjøre dem ukjendeligere og behageligere, var dem høyst nyttig, om den ikke var dem umistelig. – Denne Tilsætning maatte søges blant de nye besynderlige, onde eller latterlige Tildragelser, som gik for sig eller opdigtedes i Verden. – De første var ufeyibarlig de brugbareste og beste. – Thi baade var de nyere, forskjælligere fra de gamle end de opdigtede; da Naturen som bekjendt er langt langt udtømmeligere paa Forandringer, end Digtetekunsten, dens Efterbere; og de var kraftigere, da de grundede sig paa Sandhed. Men hvor skulde vor Marquis tage disse fra? – De Tildragelser der er saa store at de kan naae Schweytz falde kun sjelden for; og naar nogle faae række derhen; saa komme de der i saa stor, plump og upassende en Dragt, som en fin Spottere aldrig kan holde for deres rette, og folgelig ikke tør viise dem frem i. Derimod har de ladet alle de smaa, fiine og hemmelige Omstændigheder, som ere saa tjenlige til hans Hensigter, blive tilbage i deres Fædrene-Land. – De besynderlige Hændelser, som synes smaae, fordi deres Gjenstand er ringe, som falde daglig for, og som sjelden eller aldrig komme uden for deres Føde-Bye; ere desuden i to Henseende bequommere Mate-